

ELEVER MED ORDBLINDHED I GRUNDSKOLEN

GODE RÅD

1. Giv ordblinde elever mulighed for at udvikle deres læse- og stavefærdigheder, og anerkend, at det tager tid.
2. Giv ordblinde elever mulighed for at bruge deres læse- og skriveteknologi i alle fag.
3. Tal åbent om ordblindhed i klassen, og sørg for, at klassens øvrige pædagogiske personale og vikarer kender de ordblinde elevers behov i læringsmiljøet.

Elever med ordblindhed i grundskolen

Ordblindhed er en specifik indlæringsvanskelighed. Elever med ordblindhed vil i varierende grad opleve udfordringer med:

- skriftens lydprincip på trods af relevant undervisning
- sikker og hurtig ordlæsning samt stavning
- læseforståelse, hvilket kan føre til færre læseerfaringer og begrænset ordforråd samt baggrundsviden.

Der er risiko for, at elever med ordblindhed har lav motivation for at læse og skrive. Derfor er det vigtigt at identificere ordblindheden så tidligt som muligt, så man hurtigt kan sætte systematiske indsatser i gang i læringsmiljøet omkring eleverne.

Viden er første skridt

Alt pædagogisk personale omkring eleverne behøver viden om elevernes behov i læringsmiljøerne, så de kan arbejde for, at eleverne får lige deltagelsesmuligheder.

Det er også vigtigt, at eleverne selv har viden. Eleverne skal fx vide, at det ikke er umuligt at gøre vanskelighederne ved ordblindhed mindre. De skal også vide, at de ikke er alene med deres vanskeligheder, og at de ikke bærer skylden for dem. Og så skal eleverne vide, at de har handlemuligheder og opleve, at de får hjælp i undervisningen til at undersøge og udfolde dem.

Systematisk undervisning er afgørende

Man kan forebygge og reducere graden af ordblinde elevers vanskeligheder gennem eksplicit og systematisk undervisning. Følgende elementer indgår i effektiv læse- og skriveundervisning for alle elever i klassen:

- bogstavkendskab og opmærksomhed på enkeltlyde
- undervisning i skriftens lydprincip i læsning og stavning
- undervisning i skriftens øvrige principper og typiske mønstre i skriftsproget. Dvs. lydfølger, betydningsdele, klynger, rimanalogier og ordspecifikke stavemåder

- flydende læsning (sikker ordlæsning, hurtig og udtryksfuld læsning)
- ordkendskab (bredde, dybde og strategier til ordtilegnelse)
- læseforståelse (strategier, inferenser og aktiv opmærksomhed på meningsudbyttet)
- skriftlig fremstilling (skriveprocessen, sprog og struktur i tekster).

Læse- og skriveteknologi hjælper

Det er afgørende at inddrage læse- og skriveteknologi (LST) didaktisk. Teknologien kan kompensere for ordblinde elevers basale vanskeligheder med læsning og stavning og forhindre, at vanskelighederne sætter overliggeren for elevernes deltagelsesmuligheder i fagene.

Det pædagogiske personale kan give elever med ordblindhed lige deltagelsesmuligheder i undervisningen ved at sørge for, at eleverne altid har mulighed for at benytte LST i undervisningen og ved prøver. Og ved at sikre, at alle papirer er scannet ind og gjort tilgængelige digitalt, inden undervisningen begynder, og at alle klassens bøger som udgangspunkt ligger digitalt på nota.dk.

Med god brug af LST kan man sikre, at ordblinde elever bliver mødt med samme faglige forventninger som øvrige elever, og at de bliver stilladseret efter behov. Ved hjælp af LST får ordblinde elever desuden mulighed for at lytte sig til alderssvarende læseoplevelser og lytte sig til fagligt udbytte (lytte-læse).

Læs mere i vidensnotatet om inkluderende læringsmiljøer om baggrund, udfordringer og virkningsfulde tiltag for elever med ordblindhed. Se emu.dk